

УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ВИРОБНИКІВ ТЮТЮНОВИХ ВИРОБІВ "УКРТЮТЮН"
UKRAINIAN ASSOCIATION OF THE PRODUCERS OF TOBACCO ITEMS "UKRTYUTYUN"

Україна, 01054, м. Київ, вул. Дмитрівська, 44 а, 5-й поверх
44 а, Dmytrivska str., 5th floor, 01054, Kyiv, Ukraine

Tel.: +38 (050) 533-35-45
E-mail: office@ukrtyutyun.com

Вих. № 17/87 від 14 червня 2023 року

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ

Прем'єр-міністру України

Денису ШМИГАЛЮ

01008, м. Київ, вул. Грушевського 12/2
1545@ukc.gov.ua

До відома:

**Першому віце-прем'єр-міністру
України – Міністру економіки України**

Юлії СВИРИДЕНКО

01008, м. Київ, вул. Грушевського 12/2
meconomy@me.gov.ua

Міністру фінансів України

Сергію МАРЧЕНКУ

04071, м. Київ, вул. Межигірська, 11
infomf@minfin.gov.ua

**В.о. Голови Державної податкової
служби України**

Тетяні КІРІЄНКО

04053, м. Київ, Львівська площа, 8
post@tax.gov.ua

**Голові Національного агентства з
питань запобігання корупції**

Олександрові НОВІКОВУ

01103, м. Київ, бульвар М. Міхновського, 28
info@nazk.gov.ua

Шановний Денисе Анатолійовичу!

Українська Асоціація виробників тютюнових виробів «Укртютюн», що представляє інтереси чотирьох найбільших виробників тютюнових виробів на ринку України (ПрАТ «Філіп Морріс Україна», АТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна», ПрАТ «АТ «Тютюнова компанія В.А.Т -

Прилуки», ПзІІ «Імперіал Тобако Юкрейн») висловлює Вам свою глибоку повагу та звертається з наступним.

Нам стало відомо, що сьогодні на Урядовому комітеті був підтриманий (з доопрацюванням) проект рішення щодо запровадження голографічного захисного елементу для марок акцизного податку на тютюнові вироби.

Асоціація «Укртютюн» послідовно, протягом багатьох років, виступає категорично проти вищезазначеної ініціативи, про що, зокрема, інформувала Кабінет Міністрів України листом від 4 грудня 2020 року № 17/138, Міністерство фінансів України та Міністерство економіки України листом від 10 листопада 2021 року № 17/193, відкритим листом від 10 лютого 2022 року № 17/28, відкритим листом від 17 лютого 2022 року № 17/39 тощо. Вважаємо, що реалізація відповідної ініціативи є недоцільною з огляду на таке.

1. Історично запровадження або заміна голографічного захисного елементу (та зміна внаслідок цього вартості акцизної марки) завжди відбувалась у непрозорий та корупціогенний спосіб. При цьому, головною метою такого запровадження було забезпечення «годовниці» для виробників відповідних захисних елементів, а не захист акцизної марки.

2. Упровадження додаткових захисних елементів на марках акцизного податку має бути спрямоване на вирішення конкретних проблем з підтвердженням сплати акцизного податку, а також легальності ввезення та реалізації на території України відповідних підакцизних товарів.

Разом з тим, за даними дослідження ринку нелегальних сигарет промислового виробництва, яке на постійній основі проводиться KANTAR Україна, у лютому 2023 року частка нелегальних сигарет досягла 20,2% від загального обсягу ринку. При цьому, понад 60% зазначеної нелегальної продукції складають сигарети без марок акцизного податку встановленого зразка. Це, зокрема, продукція, маркована для продажу в магазинах безмитної торгівлі («For Duty Free Only») або для експорту в інші країни, частка якої на ринку становила 10,8%, а також сигарети, нелегально ввезені на митну територію України з інших країн (насамперед Білорусі, Молдови, Сербії), обсяг яких оцінюється в 1,5% від загального обсягу ринку.

Таким чином, підроблені марки не є ані єдиним, ані основним фактором, який впливає на динаміку нелегального ринку тютюнових виробів. Відтак, навіть повне усунення цього фактору (яке не може бути досягнуто шляхом запровадження додаткового голографічного захисного елементу для акцизної марки) не стане ключовим кроком для вирішення проблеми.

3. Варто враховувати, що системна діяльність з підроблення акцизних марок є високорентабельним бізнесом, який характеризується великими обсягами виробництва та використанням надсучасного високотехнологічного обладнання, потенційно здатного відтворити будь-який фізичний захисний елемент. Як показує вітчизняна і світова практика, зловмисники для налагодження друку підроблених акцизних марок з новим захисним елементом потребують, в середньому, 3-4 місяці від дня запровадження такої марки.

Таким чином, запровадження голографічного захисного елементу де-факто є ефективним лише для боротьби з кустарно та напівкустарно підробленими марками, які і без того легко ідентифікуються неозброєним оком. «Професійно» підроблені марки за якістю майже не відрізняються від оригіналу. Споживачі, суб'єкти господарювання (а часто й представники контролюючих і правоохоронних органів, навіть за допомогою спеціального обладнання) не здатні їх ідентифікувати «на місці», без проведення відповідної експертизи.

За оцінками KANTAR Україна та Асоціації «Укртютюн», абсолютна більшість сигарет з підробленими акцизними марками, що реалізуються на внутрішньому ринку, марковані саме

високоякісними «професійно» підробленими марками. Таку продукцію нерідко можна зустріти у легальному роздробі, куди вона може постачатися під виглядом легальної.

У зв'язку з цим, навіть щодо відповідного обмеженого сегменту нелегального ринку позитивний ефект від запровадження голографічного захисного елементу для акцизних марок буде дуже короткостроковим, а відтак неспівмірним із покладеними на легальних виробників витратами, спричиненими таким запровадженням.

4. Вітчизняний досвід свідчить про відсутність прямої кореляції між захищеністю марки акцизного податку та обсягом тіньового ринку тютюнових виробів.

Наприклад, за даними дослідження KANTAR Україна середньозважена річна частка нелегальних сигарет зросла з 2,7% від загального обсягу ринку у 2010 році до 8,5% у 2013 році, не дивлячись на те, що усі ці роки законодавством були встановлені зразки марок акцизного податку для тютюнових виробів з голографічним захисним елементом. Більш того, постановою Кабінету Міністрів України від 3 березня 2013 року № 188 з 1 вересня 2013 року було запроваджено нові зразки марок акцизного податку на тютюнові вироби з голографічним елементом. При цьому, їх вартість зросла з 0,055 грн. до 0,142 грн., що мало б свідчити про більш високий (у порівнянні з попередніми зразками) ступінь захисту. Однак, у жовтні 2013 року було зафіксовано історичний максимум (на той момент) частки нелегального ринку у 9,2%.

Натомість, після прийняття Кабінетом Міністрів України постанови від 19 листопада 2014 року № 627, якою з 1 січня 2015 року було запроваджено нові зразки марок акцизного податку для тютюнових виробів без голографічних елементів (внаслідок чого їх вартість знизилась з 0,142 грн. до 0,091 грн.), середньозважена доля нелегальних сигарет у 2015 році склала 1,7%, а у 2016 році - 1,1% від загального обсягу ринку.

Цілком очевидно, що динаміка нелегального ринку сигарет у приведених випадках не зазнала помітного впливу від зміни зразків акцизних марок (і, зокрема, наявності на них голографічного елементу) та обумовлювалась, насамперед, іншими чинниками.

5. Голографічний захисний елемент є невиправдано дорогим, враховуючи його недостатню ефективність, а запровадження цього елементу захисту завжди супроводжується підняттям вартості марок акцизного податку. Співставляючи тексти вже згаданих вище постанови Кабінету Міністрів України від 3 березня 2013 року № 188 та постанови Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2014 року № 627 нескладно помітити, що вартість голографічного захисного елемента на той час складала понад третину від вартості акцизної марки з усіма іншими захисними елементами, наявними на ній.

Ураховуючи встановлений Податковим кодексом України графік підвищення ставок акцизного податку на тютюнові вироби до мінімального європейського рівня оподаткування, передбачене Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» від 30 листопада 2021 року № 1914-IX перекладення на виробників обов'язку сплачувати ПДВ та акцизний податок з реалізованих суб'єктами роздрібною торгівлі тютюнових виробів, а також кризові соціально-економічні явища, спричинені повномасштабним вторгненням РФ в Україну, вважаємо підвищення вартості акцизної марки на тютюнові вироби необґрунтованим і надмірним кроком.

Зазначене підвищення призведе до додаткового здорожчання тютюнових виробів, а відтак зменшення обсягів їх виробництва, зменшення податкових надходжень до державного та місцевих бюджетів, а також збільшення обсягів нелегальної торгівлі.

6. Зміна дизайну акцизної марки та запровадження для неї додаткового захисного елементу містить ризик зміни фізичних параметрів, що можуть напряму вплинути на технологічний процес

їх нанесення (таких, як розмір марки, заміна використовуваного для її нанесення клею тощо). В умовах тютюнового виробництва, яке є надшвидкісним, такі зміни призведуть до необхідності переналаштування обладнання, що є технологічно складним і тривалим процесом, який може потребувати тимчасового призупинення виробництва.

7. Наразі Комітетом Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики готуються до другого читання проект Закону України «Про забезпечення електронної простежуваності обігу алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах» (реєстр. № 8286 від 15 грудня 2022 року), проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законів України у зв'язку із запровадженням електронної простежуваності обігу алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах» (реєстр. № 8287 від 15 грудня 2022 року), в яких пропонується відмовитись від паперової акцизної марки на користь електронної, яка забезпечуватиме функції контролю за сплатою податків, контролю за обсягами виробництва, простежуваності обігу продукції та можливість перевірки її автентичності будь-якою особою, включаючи споживача.

Виходячи з цього, запровадження голографічного захисного елемента для паперової акцизної марки не має перспективи, а відтак позбавлене сенсу.

У зв'язку з усім зазначеним, просимо Вас, шановний Денисе Анатолійовичу не допустити запровадження додаткового захисного голографічного елемента для марок акцизного податку на тютюнові вироби та збільшення вартості відповідних акцизних марок для бізнесу.

Генеральний директор

Наталія ФЕСЮН